

Jan Sojka

V srpnové žízni

Antes Liberales

Jan Sojka **V srpnové žízni**

Jan Sojka
V srpnové žízni

Artes Liberales

Copyright © Jan Sojka, 2011

ISBN 978-80-904745-4-3

1.

Toužím po lehkosti, ale je obtížné ji nalézt a udržet. Je křehká a sypká. Závidím všemu lehkému. Listům papíru, křídílům, někdy i mravům. Raději otočme list. Co přebolelo, odlétlo. Co mě sžírá dál, je třeba přepít a potopit pod paměť. Kdybych uměl psát, snad bych se z malých lidských strachů vypsals. Někdy ta správná slova na moment zahlédnu. Odněkud z mých neprobádaných končin se prudce vynoří a pronikavě zazáří, dokonce jsou smysluplně seřazená, ovšem než si je plně uvědomím, neznámá síla je zpřehází k nepoznání a ponoří zpět do temnot. Jenže i kdyby se to podařilo, co si počít se slovy? Ztrácejí na síle a účinnosti, přestávám jim věřit. Čím jsou zřetelnější, tím méně zasahují. A jsou nedostačující. Řekl bych, že pro některé druhy pocitů výrazy vůbec neexistují.

Čekám. Čekám na myšlenky. Na myšlenky o odvaze. Na odvahu sblížit se. Na sblížení s životem a jeho pokračováním. Čekám na svou ženu. Čekám na ni stejně jako před patnácti lety. Jenže na roky padá čas a čekání změnilo některé vlastnosti a rysy. Není už tak zbrklé,

ačkoli do rozvážnosti má daleko. Není už ani tak natešené jako kdysi. Spíše se obává, co zbylo z možností vybírat. Zůstala i zvědavost. Jen ubrala na spěchu. Jdu a čekám. Jen nevím, jestli ještě umění čekat ovládám.

Došel jsem do poloviny, ne-li dál. Váhám a rozhlížím se. Jsem muž ve středních letech. Ještě ne v letech, ale už ne v letu. Některé dny se dívám zpět. Víím, co jsem udělal špatně, avšak nevím, co jsem měl učinit, aby se tak nestalo a aby budoucnost nebyla blouděním. Některé dny se dívám vpřed. S Kristovými roky se žádné osvícení nedostavilo, žádné znamení shůry nepřišlo. Temné věci ještě více potemněly a světlo budoucnosti už dávno není tak výrazné a pronikavé, jak se mi zdálo ještě před pár lety. Nakonec jsou i dny, kdy se dívám prostě jen tak. Ty bývají nejkrásnější.

2.

Léto otvírá oči a já ty své z přemíry světla mhouřím. Shlížím z kopce na nový domov. Vidím živoucí a pohyblivou hmotu plnou předmětů, které by příroda sama nikdy nestvořila. Dívám se dolů a do mysli se vkrádá obava, že jsem jeden druh předpeklí vyměnil za jiný, sice menší, avšak ze stejné továrny. Dívám se a říkám si, že to pode mnou možná vůbec není můj nový svět, ale pokud nedokážu najít lepší, musím přijmout svět stávající. Naštěstí mnohé podoby zklamání už znám a jsem si jist, že by bylo bláhové pokoušet se jim do budoucna vyhýbat.

Zhluboka jsem se nadechl a vydal se do neznáma. Teď už nemám na vybranou. Kamenitou a klikatou

cestou zvolna sestupuji dolů a pohrávám si s představami, že možná v některé hospodě vysedává a popíjí můj budoucí přítel a že v některém z obchodů si vybírá oblečení má budoucí žena. Sestupuji a nad sebou nechávám slunce, nebe a otce.

Jsem muž v cizím městě. Nový obyvatel starého domu. Dění bez děje, které se začíná odehrávat, připomíná pohled do stojatých vod za bezvětrí. Čeká se na zápletku. Na náznak zápletky. Čeká se, až se hladina rozčeří a vítr zvedne prach na břehu. To prozatím postačí. Stavidlem se hýbat nebude. Opatrnost nade vše. Dobrá, vynosím plné krabice z haly, kam je složil stěhovák, a začnu s vybalováním věcí, oblečení, knih. Je čas se zabydlet a změnit místnost na obyvatelný pokoj. Elán mi však dlouho nevydržel. Na rozdíl od jiných lidí neshledávám tento způsob zaplňování prostoru příliš zábavným.

„Sedíte pořád sám...“

„Jsem tady sám.“

„Přinesu ještě jedno? Jo.“

Kývl jsem. Číšník a podle všeho i majitel restaurace U Dlouhých natočil pivo v rekordním čase a už cestou od pípy se mnou vedl monolog. Kladl otázky a sám si odpovídal.

„Tak vy jste ten novejš? No jo. Přijel jste včera? Hm.“

Postavil přede mě sklenici a břicho podobné medicinbalu se otřelo o můj loket.

„Můžete sem chodit na jídlo. Žena vaří, dcera jí pomáhá.“

„Takže rodinný podnik?“

Číšník neodpověděl. Zřejmě tenhle obrat slyšel už tisíckrát. Chůzí připomínající tučňáka se odbatolil ob-sloužit další hosty.

Dvě hodiny a druhé pivo. Čistá hospoda, kupodivu nepřiliš hlučná. Co s odpolednem? Ranní občůzku jsem odbyl, vyšplhal jsem jen na zdejší kopec. Příště to napravím. Měl bych jít vybalit věci. První noc na zemi a ve spacáku jsem přežil bezbolestně, nicméně postel je postel. Večer mi ji domácí přiveze, takže času dost. Dám ještě pivko, něco sním a zajdu někam na kafe. Žádný spěch.

3.

„Jste vzhůru?“

Vzbudil jsem se. Nade mnou se tyčila hruškovitá po-stava domácího.

„Co tady děláte?“ zakoktal jsem překvapeně.

„Nechal jste celou noc otevřený dveře.“

Nevěděl jsem, co odpovědět.

„Už je vzhůru?“

Do pokoje se vbatolil hostinský od Dlouhých a po-zdravil.

„Nazdar. Nechal celou noc otevřený dveře,“ ukázal na mě domácí a varovně povytáhl obočí.

„Musel jsem ho odvést k baráku.“

„Je tu dva dny, ještě nevěděl kudy.“

„Nevěděl, ale hlavně nemohl ani chodit, jak byl zma-zanej,“ uchechtl se hostinský.

„Pěkně jste se ukázal,“ pokáral mě domácí.

Nemotorně jsem se vysoukal ze spacáku. Šlo to těžce. Kocovina a druhá noc na tvrdé zemi odvedly své.

„Stalo se něco?“ oslovil jsem hospodského. „Nezaplatil jsem snad?“

„Ale jo, deset piv.“

„No tak.“

„Ale vysmahnul jste jich třináct.“

„Sakra, vy jste se do toho opřel,“ podotkl domácí.

„Doplatím vám to,“ začal jsem šmátrat po kalhotách.

„V pořádku,“ mávl rukou hostinský. „Vnutil jste mi padesátku za guláš, kterej jste neměl.“

„Tak v čem je problém?“

Domácí mě se zjevným pochopením poplácal po ramenu: „Máte dole slíbenou postel. Sám byste to neutáhl.“

Ukázalo se, že domácí a hospodský jsou bratři. Domácí Václav Vočadlo, pětapadesátiletý samorost, působil dojmem, že je o pár let mladší. S hospodským, o dva roky mladším, to bylo přesně opačně. Václav Vočadlo mi po pěti pivech poručil: „Říkej mi Venco!“ a zmáčkl mi ruku. Opatrnější Josef se přidal až po sedmém, ovšem bez podání pravice: „Já jsem pro tebe Pepa. Nic víc, jenom Pepa.“

„Těší mě, Štěpán,“ pozvedl jsem sklenici.

A tak nám ubíhala první červencová neděle, vybraný den v týdnu, kdy je U Dlouhých zavřeno. Jedinými návštěvníky jsme byli my tři. Sourozenci se pěkně rozdováděli a v přestávkách, kdy zrovna nezpívali či

nevzpomínali, se mi po jednotlivých pivech stručně představili. Nejdřív však během prvních dvou půllitrů vyzpovídali oni mě. Začal Venca.

„Máte práci?“

„Od září na jazykovce.“

„A co v létě?“

Pokrčil jsem rameny a Pepa se přidal.

„Ale ženskou jste si žádnou nepřivezl. Ne...“

„Ne.“

„Nejste tento... Ne.“

„Nejsem.“

„Nejste. Ale před něčím jste utekl.“

Jelikož za Pepovou větou chyběl otazník, neodpověděl jsem. Vlastně bych přesnou odpověď ani neznal.

„A proč jste se nastěhoval zrovna sem?“ položil mi první smysluplný dotaz Venca.

„Potřeboval jsem změnu.“

„Chápu, ale proč zrovna sem?“

„Chtěl jsem poznat člověka, kterej pronajímá byt a jmenuje se Vočadlo.“

„Teď znáte hned dva.“

Následně jsem se dozvěděl, že Pepa odjakživa toužil být svým pánem, a to nejlépe v hospodě, a tak si po převratu jednu pořídil. Coby zkušený číšník podniká, žena vaří a dcera roznáší.

„Že jsem ji tu neviděl?“

„Je s tím svým u moře. Pěknej vykuk...“

Pepa jedním slovem vyjádřil svůj vztah k příteli své dcery. Důvody neprozradil ani po dalších pivech. Zato dcerou se chlubil na Vencův vkus, což bylo poznat

z jeho výrazu, až moc. „Jednou bude hospoda její,“ prorokoval Pepa.

„To se ví,“ potvrdil bratrův ortel Venca.

Venca měl s hostincem U Dlouhých společné jen to, že sem chodil vysedávat. „Nikdy jsem si tu nedal na futro ani malý pivo, nikdy! V rodině musí bejt pořádek.“ I přes své zásady ho však manželka dávno opustila a děti porodila jinému. Venca pracuje jako řidič autobusu a pronajímáním části svého domku si přilepšuje. O svém zaměstnání vyprávěl s patřičnou hrdostí, a když už měl vypito, nazýval jej novodobou statečností. „Nervy je lepší nechávat doma.“ Bylo mi tudíž jasné, že už kvůli výši nájmu, která byla stanovena vcelku slušně, musím utajit, že nejsem držitelem řidičského průkazu.

4.

Získal jsem postel, což je základ. Probuzení na obyčejné posteli dokáže člověku zvednout náladu. Dnes konečně se všim pohnu. Mám k dispozici dvě velké prázdné skříně k zaplnění, knihovnu s šuplíky k napěchování, stůl se dvěma židlemi k odkládání a botník v předsínce k ušpinění. Pokusím se proměnit rozlehlou místnost v útulný azyl. Jen kuchyňský kout ve mně nezbuzuje sympatie. Nic v něm sice nechybí, ale příliš kamarádit se beztak nebudeme. Důvěrný styk s kuchyňskou familií – sporákem, linkou a nádobím ve mně vždy vyvolával pocity závislosti. Párkrát se k ní přiblížíš a do smrti tě nepustí.

Rychlá sprcha, ledová káva z koloniálu odnaproti, hudba Erika Truffaze a s radostí do práce. Jako první je na řadě knihovna. Z igelitových tašek a bedýnek od ovoce jsem začal vyndávat část své původní knihovny, bez níž, jak si bláhově namlouvám, se nemohu obejít. Řadím knihy podle žánru i podle jmen, knihy nové i z antikvariátu, knihy se svou historií. Pokouším se vzpomenout, kdy jsem je četl, kde jsem je koupil, případně od koho je dostal darem. *Malý princ*, téměř kompletní Joseph Roth, několik próz a povídkových souborů Charlese Bukowského, jehož většina mých kamarádek častovala tituly jako „ubohej prasák“, „mlsnej hnusák“ a „úchyla“. Oba *Obratníky*, *Cesta do hlubin noci*, dále *Slova*, *Kulhavý poutník* a nepřekonatelná *Žed' vzpomínek*. U *Idiota* mě opět dostalo Julkovo strohé věnování „Idiotovi Julek“. S *Nudou* jsem si vybavil, jak jsme ji kdysi četli s Julkem současně a hlásili, kde už jsme. *Švédský jezdec* mi připomněl Lucii a *Golem* téměř zapomenutou Anežku. Někdy jsou knihy více než fotografie. S Čepem mi naskočily výjevy z léta, kdy místo učení na státnice jsem s ním ležel na dece u pole v ořechové aleji, poválečný Zahradníček mě na pár chvil vrátil do jedněch nepovedených Vánoc a *Mít, nebo být* spolu se *Smyslem lidské existence* oživily mlhavé vzpomínky na Gustava, který už stěží bude mezi živými.

A teď čtyři evangelia staré party z dřevních dob. Čtyři knihy, které musel mít každý z nás. Co jsme se s Julkem a Tichým naběhali a naotravovali po antikvariátech, než jsme je všichni sehnali. Číst knihy plné ochlastů a říkat si, že v tom nejsme sami, nás náramně

bavilo a povzbuzovalo. Dodnes nevím, do jaké míry se jednalo o mladickou pózu a do jaké míry o trpkou realitu. A tak řadím tohle uměle vytvořené společenství vedle sebe: *Pod sopkou*, *Ztracený víkend*, *Pijan* a *Šedivá myš*. Nevím, zda si je ještě někdy celé přečtu. Už pár let mě pokaždé uspokojí náhodné listování a opakovaná četba oblíbených, tužkou zatržených pasáží. S mnohými ukázkami se vynoří zřetelná vzpomínka na hospodu či mejdan a zazní konkrétní slova někoho z kluků. Mnohdy dávné prožitky více ctím, než vidím. Jejich příchut' je zcela jedinečná a neopakovatelná.

Knihy mě natolik vyčerpaly, že bylo nutno dobít sílu. Ne v hospodě, tam bych nejspíše pozbyl i to, co z ní zbylo. Vydal jsem se na první obchůzku městem. Jelikož Pepa točí pivo a Venca točí volantem, je málo pravděpodobné, že by mě někdo na ulici pozdravil. Spokojeně si vykračuji, poznávám zdejší chodníky, vůni parků, barvu nebe a podobu lidí. Dívám se do tváří, nejsou-li jiné, než jsem byl zvyklý. Ale kdepak, jsem mezi svými. Dívky jsou stejně krásné, stejně nevýrazné a stejně ošklivé jako jinde, muži je stejně okukují nebo přehlížejí jako jinde a děti se stejně jako jinde pletou pod nohy. Město je živé. Ulice jsou tepny, chodníky žíly a my, lidé, jeho krev. Město se hýbe. Roste, kroučí, šplhá po patrech, padá pod domy a někdy si pustí žilou. Snad proto mám radši les. A tenhle je blízko. Pár bloků a jsem v jiném kraji. Les uzemňuje městský hluk a téměř až k periferii vystrkuje svou neupravenou, ale přátelskou tvář. Zatímco město hlučně spěchá po povrchu, les ukrývá myšlenky ve svém nitru. V nitru, které

dokáže porozumět, pokud člověk na oplátku dokáže mlčet. Vstupuji. Vůně stínu chladí, chrastí popraskává a lehce vzdálený a zároveň všudypřítomný bzukot mě konejší. Nic lesu nenabízím a nic mu nechci vzít. Jsem součástí jeho duše. On vstřícně šumí a já se cítím blaženě.

5.

Červenec letí a já dělám pokroky. Od místních obyvatel jsem už téměř k nerozeznání a rovněž zabydlování jsem zvládl vcelku úspěšně. Záchod je provoněn, v koupelně visí ručníky, na policice leží hygienické potřeby jako pasta, kartáček, voda po holení značky *Denim*, mýdlo, šampon a kniha kreslených vtipů pro dlouhou chvíli. Botník je zaplněn velmi skromně. Buď z něj čouhají sandály, nebo sportovní boty. K čemu hromadit obuv, když mám jen dvě nohy. V předsínce vedle botníku hučí stará lednice, jejíž obsah není zrovna dvakrát rozmanitý: okurky od Venci Vočadla, máslo a sýr z koloniálu a litr červeného pro všechny případy. Samotný pokoj by se dal nazvat jako víceúčelový. Provizorní kuchyňka, ke které ještě patří stůl a dvě židle, je oddělena od zbytku místnosti knihovnou. Pod ní čeká na mé líné půlky postarší křeslo a malý stolek, dárky od Pepy Vočadla. Prostoru u zdi pod oknem, naproti kuchyni, lze říkat ložnice. Sbližujeme se a já zatím nemám chuť ani sílu představovat jí nějaké návštěvy. Zbývají obě protilehlé zdi. Jednu zastínily dvě velké skříně, částečně zaplněné mými svršky, a pod druhou se uvelebil gauč zapůjčený

bratry. Kdysi ho prý společně koupili matce, a té se nelíbil. Tak takhle si bydlím. Po lině ťapkám v pantoflích od Vietnamců a překračuji několik posledních krabic s věcmi, které jsem se zatím nepřinutil uložit na jejich nová místa.

Zdá se, že dnes nastal správný den vše dokončit. Navíc se mi na srpen ohlásily tři návštěvy. Máma na první týden a potom, nezávisle na sobě, přijedou Tichej a Julek. Na můj návrh, že by se mohli domluvit a přijet spolu, oba nezávisle na sobě odpověděli, ať se nestarám. Taky že nebudu. Cédéčka jsem uklidil velmi rychle. Odsunul jsem je pod postel, jejíž nedílnou součástí je i přehrávač. Proč mě to nenapadlo dřív? Náplň zbylých dvou krabic jsem se po krátkém přemýšlení rozhodl roztrždit do zásuvek pod knihovnou. Chňapl jsem po první. Cosi mě zřejmě uvnitř zaujalo, jinak si nedovedu vysvětlit zakopnutí o druhou. Krabice mi vyklouzla z náruče, ve vzduchu se obrátila a její obsah se rozletěl do všech stran. Tak tak jsem udržel rovnováhu, narovnal se a chvíli zůstal nehnutě stát. Čerstvý nepořádek mě místo ke vzteku přinutil k lehkému úsměvu. Na zemi se povaloval celý můj dosavadní život. Fotografie z dětství a dospívání, očkovací průkaz, maturitní vysvědčení, rodný list, vysokoškolský diplom, dvacet let starý diplom za absolvování pochodu Českým krasem v délce 25 km a mnoho dalšího. Dal jsem se do pomalého úklidu. Oproti častým pochybnostem mám nyní jistotu, že jsem doteď skutečně žil. V pokoji, který představuje moji přítomnost a snad i jistotu blízké budoucnosti, sbírám důkazy o své minulosti.

Jako první jsem uchopil tenký sešitek s rozverným názvem *Podivuhodný srpnový víkend v ruském duchu na dače profesorky Novotné, kam na pozvání přibyli další hosté: docent Vejvoda a vašnostové Štěpán, Julek a Tichej*. Listuji deníčkem a náhodně čtu ze svých loňských zápisků. Pátek, 14.30: příjezd, rychlé vybalení a pomalé popíjení, docent žvaní a žvaní, profesorka se řehtá na celou osadu. 23.45: osadníci ze sousední chaty nás žádají o klid, Tichej hrubě odmítá a profesorka se řehní dál. Sobota, 13.00: snídáme čaj a pirohy, na videu sledujeme docentův film *Matka a syn*, Julek se po zhlédnutí zle opil vodkou. 22.04: profesorka tančí na stole, Tichej ho drží, docent tleská do rytmu. Neděle, 16.21: uklízíme, Julek heká, docent mu recituje Jesenina... Stačilo, nyní jsou na řadě fotografie.

Prohlížím si je a uvědomuji si, jak je má paměť neúplná. Mnohé vzpomínky pozvolna mizí, jiné nadobro zmizely. Zůstávají tu ostré, tu rozmazané vzpomínky na vzpomínky. Dívám se na snímky z dětství. Vidím sebe před pětadvaceti, třiceti lety. Zjišťuji, že se vlastně vůbec neznám. Řekl bych, že na fotkách se usmívá, předvádí či brečí mně neznámý človíček. A čas pádí. Otec a další členové rodiny zůstali už jen na obrázcích. Zachyceni na věčnost těch, kteří budou tyto záběry opatrovat. Pak věčnost skončí. Vidím směřícího se dědu a na ramenu mu bulí to, co jsem byl v den svých třetích narozenin. Tady sfoukávám tři svíčky a otec zírá někam mimo dění. Na co asi myslel? Zavzpomínal v ten okamžik na vlastní dětství? Na další fotce mě drží máma za ruku, zatímco já zkoumám

věc, kterou skrývám v druhé ruce. Pak výroční snímek dědy s babičkou, pak zase já, tentokrát ve strejdově vojenské čapce. Čas chvátá a já s tvorečkem na fotkách jsme si cizí. Zdá se mi téměř neuvěřitelné, že jsem někdy tímhle dítětem byl. Zato zde se poznávám až příliš dobře. Skupinka rozevlátých mladíků, za nimi chalupa a kolem svěží léto. Vpředu já s Julkem, za námi další čtyři junáci. Z jednoho z nich jsem díky směsici opilosti a ješitnosti udělal hlupáka. Omlouval jsem sám sebe tím, že beztak o něj nestála. On se tenkrát choval světácky. O nic nejde, pořádně ji ani neznal. Tehdy asi skutečně o nic nešlo. Až po letech vyjde náhodou nájevo, že mi mé samčí selhání s plnou parádou oplatil. Další fotky jsou z Tichého narozenin. Nespoutanost, energie a hluk. Tichej divoce rozbaluje dárek a ostatní mu připíjí. Levný chlast, dobré knihy a krásné ženy, tři neřesti a ctnosti snoubené dohromady. Pro jakoukoli z nich jsme v momentu a bez známek provinění zradili druhou. Naštěstí se tyto zrady nedožadují náprav, naopak se v budoucnu změň v půlnoční historky, které vypravěč navíc jistě okoření.

Čas pokračuje a my v něm cestujeme. Pouze vpřed, dokud síly stačí. Zdali jsme si život přáli, anebo nepřáli, nemá pro nás malé smysl řešit. Jsme v něm. Byl nám odkudsi dán, a tak cestujeme v čase. Ať v pohybu, vleže, vsedě, ve spánku. Cestujeme z neznáma do neznáma, z místa na místo. Čím déle si původní neznámo osvojujeme a dotváříme hromaděním věcí a zážitků, tím déle v něm setrváváme. Strach z budoucího je obrovský, a proto vyhledáváme a udržujeme a vydržujeme,

na co jsme si navykli. Strach z budoucího prolínáme se strachem z nepojmenovatelného času. Jen těžce si připouštíme, že od chvíle našeho zrození nemáme příliš na vybranou. Možností je pomálu. Snad právě proto rádi nasloucháme těm, kdo nám je nabízejí. A ztrácíme schopnost rozlišit, které z nich jsou podstatné a které z nich titěrné. Těmi druhými jsme ostatně zavaleni na několik set let dopředu. Nelze se divit, že pro mnohé se stává smyslem života uvěřit, že existuje více šancí a více světů. Nelze se divit, že stále méně usínáme s jasnou představou, kde tyto světy hledat a kudy se druhý den dát. A když nějakou spásnou myšlenku náhodou večer zavětríme a chytíme odhodlaně za pačesy, obvykle přes noc zmizí. Cestujeme v čase a kýčovitě fotografie z maturitních večírků a dovolených nám dodávají naději, že paměť lze zachovat nejen pro nás, ale i pro ty, kdo mají teprve přijít.

Úklid je hotov. Zbývá rozhodnout, co provedu s několika složenými plakáty a s kazetami, které si už nemám kde přehrát. Až na jednu skončily v koši. Z jakési nostalgie jsem si ponechal pásku s raritními nahrávkami kapely Čínská čtvrť. A plakáty? Maradona a Europe dávno neletí, zato výhled ze Svatého Jana do okolí se neokouká. Velký dřevěný kříž se drží a pod ním se v klukovských očích rozlévá křídové moře plné potvor. Pokud si vzpomínám, první dva jsem kdysi vyměnil za samolepku Gretzkého a vlaječku Realu Madrid a třetí jsem pokládal za ztracený. Zato čtvrtý plakát jsem nikdy neztratil, jen jsem ho pár let nemohl najít. Černobílý portrét Deža Ursinyho. Zarostlý, šedivý muž s pro-

bíjejícím pohledem. Možná už tuší, že se jeho čas krátí. Svatého Jana jsem pověsil na záchod. Není na škodu se při nízkých činnostech cítit vysoko. A Ursinyho jsem přilepil na dveře. Vždy, když budu odcházet z bytu, se se mnou bude loučit. Dokonce se ani nevzdávám naděje, že se vbrzku staneme přáteli.

6.

Práh náhody není vidět. Nevíme, že jsme ho dávno překročili, stále se domníváme, že jdeme předem stanovenou cestou.

K Dlouhým jsem se ten den vůbec nechystal. Polehával jsem a poslouchal staré, dobré a mrtvé Joy Division. Kdybych nevstal a v koupelně nepraskla žárovka, která vyhodila pojistky v celém domě, nemusel bych budít Vencu, aby dal vše dohromady. Ten by mě určitě nepožádal, abych mu pomohl shrabat posečenou trávu na zahradě, protože soused Brzda si pro ni přišel o den dříve, než bylo smlouveno. A Brzda by mě zcela jistě nepozval spolu s Vencou na jedno. Sám ho vyžahl a byl pryč. S Vencou jsme zůstali sami. Hospoda hučela, Pepa se chvíli nezastavil a pivo chutnalo. Z bezpečnostních důvodů jsem se chystal k odchodu, když mě Venca zarazil: „Hele, koukej, moje neteř.“

Do lokálu vplula čokoládově opálená hnědovláska střední postavy a svítila kolem sebe žlutou sukni, modrým tričkem a bílým úsměvem. Kromě elegantního důchodce ve vestičce, který hrál kulečník sám se sebou, se za dívkou otočili všichni.

„Není zrovna podobná Pepovi...“

„Vole. Jmenuje se Marie.“

„Ahoj strejdo,“ došla k nám a políbila Vencu na tvář. Mě si ani nevšimla.

„Ahoj Maruško!“

Chtěl ještě něco dodat, ale než se nadechl, Marie zmizela v kuchyni.

„Tak co jí říkáš?“

„Krásná. Kolik jí je?“

„Devatenáct. Za maturitu jí Pepa zaplatil dovolenou u moře. Byla tam s tím svým. Počkej, až ho uvidíš.“

Za necelé dvě hodiny se tak stalo. U našeho stolu zakotvil mladík suverénní chůze. Na Pepu mávl jako na frontového partáka a pak si přisedl.

„Ahoj Václave!“

„Nazdar.“

„Nic novýho, co?“ rozhlédl se po sále.

„Tohle je Štěpán, čerstvej nájemník.“

„Marty,“ podal mi ruku, aniž by přestal žvýkat, a hned si objednal.

„Josef, hoď mi nákej jonták, díky.“

A tak jsem poznal Martyho, proroka moderní doby. Buď si poklepával prsty na stole, nebo nohama pod stolem. Nekouřil a pil jen whisky. Ale pravou, ne ty „Josefovo sračky“. Předestřel nám svůj názor na politiku a na to, „co je správný“. Měl pojem o nákupní a prodejní ceně všeho, včetně nehmotných statků. Mluvil převážně ke mně, Vencu zřejmě považoval za podřadného posluchače. Pak si posadil na klín Marii, a ta obdivně pokyvovala na vše, co nám Martin alias Marty vykládal.

Nechal vysoké školy, aby se mohl dřív věnovat kšeftu. Nejvyšší cena a tvrdost jsou podle něj synonyma a chlapci jako Josef, nic proti němu, tvrdost jen předstírají, a proto je budou do smrti jejich podniky vysávat, místo aby je dovedly k blahobytu. Potom otevřel téma žen. Prozradil, že jejich kouzlo vytváří mužský svou naivní fantazií. Prý chceme, aby jahody chutnaly jako jablka a opačně. Sami dáváme ženám sílu, která nám následně brání je získat. On to ale ví, a tak bere hodnotu žen zcela pozemsky. „Co je k mání, má se brát,“ zakončil přednášku teatrálně hlubším hlasem, zmáčkl stehno Marii a zasmál se. Marie se pochopitelně přidala. Zasmál jsem se i já.

„Konečně někdo normální,“ pochválil mě Marty. „Někdy někam zajdeme, co ty na to?“

Kývl jsem a Venca poznamenal něco ve smyslu, že budu v těch nejlepších rukou. Světák Marty přešel Vencovu poznámku až příliš okatě, než aby ji skutečně neslyšel. Pak pohlédl na mě. Martyho oči byly zcela konkrétní, bez jiskry fantazie. Sotva ho v životě někdo převezme, ale sotva kdy sám něco objeví. Svět je pro něj obchod a zakoupené věci netřeba balit, když je předem známo, co se nachází uvnitř. A s ženami to není jiné. Martyho filozofii by zřejmě odpovídala vize, aby krásné ženy chodily s odhalenými ňadry. Přece víme, že je mají, nač tedy objevovat dávno objevené a ztrácet čas. Marty se neztratí. Nehledá, ale bere. Navíc zaplatil za celý stůl.

7.

Seznámení s Martym představovalo jen polovinu náhody, kterou odstartovala prasklá žárovka. U koloňálu jsem druhý den narazil na Brzdu. Se síťovkou v ruce, v níž mu visel chléb a z ok vyčuhovala hrdla pivních lahví, se mnou zapředl jednostranně zajímavý rozhovor. Tráva se musí pořád sekat a seno sušit. Horší je zalévání, ale v srpnu bude hůř, hlásí tropické počasí. Když měl ještě starou, ve dvou to zvládali, jenže teď to stojí za vyliž. Měl bych se prý někdy zastavit, dá mi okurky. A kdybych se chtěl zbavovat gauče, jako že nechci, ať si na něj vzpomenu. Pak Brzda přeskočil od zahradních prací k práci obecně a během jeho úvahy o slovenských, a hlavně ukrajinských pracantech, které by z Čech hnal svinským krokem, vedle nás zabrzdilo auto. Ačkoli nejsem velký znalec automobilů, i když dodnes na první pohled bezpečně poznám trabant, wartburg, tatra 603 a podle emblému i mercedes, bylo jasné, že tenhle vůz není běžně ke koupi. Z okýnka se culil Marty a pokyvoval hlavou do rytmu hudby, kterou zesílil. Brzda jen otráveně mávl rukou a odešel. Já zůstal stát na chodníku s nepevnou igelitovou taškou.

„Tak co?“

„Dobrý.“

„Dáváš si do nosu, co?“ ukázal Marty na igelitku, skrz kterou prosvítaly špekáčky a pečivo.

„To víš,“ zrudl jsem.

„Jedu náhodou kolem. Byli jsme s Maruškou nakupovat. Léto volá po změnách.“

Toto je pouze náhled elektronické knihy.
Zakoupení její plné verze je možné v
elektronickém obchodě společnosti eReading.